

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O IZVOZU I UVOZU ROBE VOJNE NAMJENE I NEVOJNIH UBOJNIH SREDSTAVA ZA KOMERCIJALNE SVRHE ZA 2013. GODINU

1. UVOD

Sukladno odredbama članka 25. stavka 2. Zakona o nadzoru prometa robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava (Narodne novine, broj 80/2013, u daljnjem tekstu Zakon).

Ministarstvo gospodarstva u obvezi je izraditi *Godišnje izvješće o izvozu i uvozu robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava za komercijalne svrhe za 2013. godinu*. Kako je navedeni Zakon stupio na snagu 6. srpnja 2013. godine ovo Godišnje izvješće sačinjeno je sukladno odredbama istoga.

Izvješće za 2013. godinu sadrži informacije o izdanim i realiziranim dozvolama te odbijenim zahtjevima za izdavanje dozvola za izvoz/prijenos i uvoz/prijenos robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava za komercijalne svrhe te pružanje usluga koje su razvrstane prema odredištu, kategoriji iz Popisa robe vojne namjene, Popisu obrambenih proizvoda te prema vrsti robe na Popisu nevojnih ubojnih sredstava.

Pored zakonske obveze, ovo Izvješće ima za cilj transparentno informirati javnost o činjenicama od značaja za nacionalnu sigurnost, vanjsku politiku i gospodarske interese Republike Hrvatske. Isto objedinjuje sve aktivnosti koje su tijekom godine poduzimala nadležna tijela Republike Hrvatske kako bi se uspostavio što uspješniji sustav kontrole izvoza i uvoza robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava.

1.1. DEFINICIJE I POJMOVI

U odredbe navedenog Zakona ugrađene su definicije koje su preuzete iz regulative Europske unije kao što je definicija robe vojne namjene, obrambenih proizvoda, usluge brokeringa i tehničke pomoći te prijenosa obrambenih proizvoda.

Roba vojne namjene je roba koja je uglavnom, ali ne isključivo, konstruirana, izrađena, sastavljena ili modificirana za vojnu namjenu, uključujući tehnologiju i softver povezan uz tu robu te je navedena u Popisu robe vojne namjene.

Obrambeni proizvod podrazumijeva svaki proizvod naveden u Popisu obrambenih proizvoda koji određuje Europska Komisija.

Nevojna ubojna sredstva podrazumijevaju robu navedenu u Popisu nevojnih ubojnih sredstava za komercijalne svrhe. Popis nevojnih ubojnih sredstava je nacionalni propis, a svaka zemlja članica Europske unije ima mogućnost sama odlučivati koja vrsta ubojnih sredstava će se nalaziti na njenom nacionalnom popisu. U nevojna ubojna sredstva spadaju lovačko i sportsko oružje te dijelovi tog oružja, lovačko i sportsko streljivo i njegovi dijelovi te gospodarski eksplozivi, baruti i određeni pirotehnički proizvodi.

Usluge čine, pribavljanje koristi, prenošenje prava te ostale poslovne aktivnosti koje se odnose na robu vojne namjene, uključujući brokerske usluge i tehničku pomoć.

Brokerske usluge čini pregovaranje ili ugovaranje poslova za kupnju, prodaju ili nabavu robe vojne namjene, navedenu u Popisu robe vojne namjene, iz jedne strane države u bilo koju drugu stranu državu te prodaju i kupnju robe vojne namjene navedenu u Popisu robe vojne namjene koja se nalazi u jednoj stranoj državi za prijenos u drugu stranu državu.

Brokerskim uslugama ne smatraju se pomoćne usluge. Pomoćne usluge su prijevoznništvo, financijske usluge, osiguranje ili reosiguranje i oglašavanje ili promidžba.

Tehničku pomoć predstavlja svaka pomoć u svezi s popravkom, razvojem, proizvodnjom, sastavljanjem, testiranjem ili održavanjem robe vojne namjene te bilo koja druga pomoć koja se odnosi na robu vojne namjene koja može imati oblik upute, osposobljavanja, prijenosa poslovnog znanja ili stručnih ili savjetodavnih usluga.

Tehnička pomoć uključuje i usmene oblike pomoći, pisane ili glasovne instrukcije, treninge, prijenose poslovnog znanja ili vještina ili konzultantske usluge.

Prijenos podrazumijeva svaki transfer ili kretanje obrambenih proizvoda od dobavljača u jednoj državi članici Europske unije do primatelja u drugoj državi članici Europske unije.

1.2. UVJETI ZA IZVOZ I UVOZ ROBE VOJNE NAMJENE I NEVOJNIH UBOJNIH SREDSTAVA TE PRIJENOS OBRAMBENIH PROIZVODA UNUTAR EUROPSKE UNIJE

Zakonom su propisani uvjeti za izvoz i uvoz robe, pružanje usluga te prijenos obrambenih proizvoda između država članica Europske unije, ovlasti za izdavanje dozvola za izvoz/uvoz, prijenos obrambenih proizvoda te pružanje usluga koje se odnose na robu vojne namjene, nadležnosti tijela državne uprave koja sudjeluju u njegovoj provedbi, prava i obveze izvoznika, uvoznika i pružatelja usluga, uvjeti za obavljanje djelatnosti propisanih navedenim Zakonom te nadzor i upravne mjere za prekršitelje Zakona kada su ugroženi nacionalni ili vanjskopolitički interesi Republike Hrvatske.

Izvoz/uvoz robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava te prijenos obrambenih proizvoda, temeljem Zakona, mogu obavljati samo pravne i fizičke osobe – obrtnici upisane u Očevidnik izvoznika i uvoznika robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava.

Pružanjem usluga mogu se baviti osobe registrirane za obavljanje djelatnosti proizvodnje, odnosno posredovanja na domaćem i inozemnom tržištu robom navedenom u Popisu robe vojne namjene, sa sjedištem na teritoriju Republike Hrvatske te upisane u Očevidnik pružatelja usluga za robu vojne namjene.

Prikaz 1. Broj tvrtki upisanih u Očevidnike do 31.12.2013. godine

Tvrtke upisane u Očevidnik izvoznika i uvoznika robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava	130
Tvrtke upisane u Očevidnik pružatelja usluga za robu vojne namjene	17

* Izvor: Evidencija Ministarstva gospodarstva

Člankom 5. predmetnog Zakona propisano je da dozvole za izvoz i uvoz, pružanje usluga i prijenos obrambenih proizvoda, izdaje ministarstvo nadležno za gospodarstvo temeljem suglasnosti Povjerenstva za davanje suglasnosti za izvoz i uvoz robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava, prijenos obrambenih proizvoda te pružanje usluga za robu vojne namjene.

Povjerenstvo čine predstavnici ministarstava nadležnih za obranu, unutarnje poslove, vanjske poslove, carinu i gospodarstvo. Suglasnost za izdavanje dozvola daje se jednoglasnom odlukom svih članova Povjerenstva.

Zakon omogućava i izdavanje globalne izvozne dozvole za izvoz istovrsne robe vojne namjene u jednu ili više država, uzimajući u obzir vrstu robe i dugoročnost izvoznog posla te državu u koju se ta roba izvozi. Međutim, globalna izvozna dozvola može se izdati samo za izvoz oklopne ili zaštitne opreme, konstrukcija i komponenti iz kategorije ML13. Popisa robe vojne namjene za potrebe tendera, ispitivanja, izložbe ili prezentacije, s rokom važenja do jedne godine i ne može se više produžiti.

S obzirom da postupak izdavanja dozvola zahtijeva određeno vrijeme, propisivanjem ovakve odredbe omogućeno je domaćim proizvođačima zaštitne opreme sudjelovanje na međunarodnim tenderima i ravnopravnu utakmicu na svjetskom tržištu.

Novina u Zakonu je mogućnost dobivanja globalne dozvole za prijenos i opće dozvole za prijenos.

Globalna dozvola za prijenos izdaje se za prijenos obrambenih proizvoda prema primateljima u državama članicama EU. Stranka temeljem te dozvole ima pravo prijensa u neograničenoj količini i vrijednosti robe temeljem jedne dozvole tijekom 3 godine. Na taj se način pridonosi ubrzavanju procesa isporuke i smanjenju administrativnih barijera.

Opća dozvola za prijenos se izdaje za prijenos obrambenih proizvoda primateljima u drugim državama članicama EU te primateljima u Republici Hrvatskoj koji zadovoljavaju uvjete navedene u dozvoli.

Predložak opće dozvole za prijenos nalazi se na internet stranici Ministarstva gospodarstva te se stranke ne obraćaju Ministarstvu za njeno izdavanje. Stranke imaju pravo izvoza u neograničenoj količini i vrijednosti robe temeljem jedne dozvole

tijekom 5 godina, čime se uvelike smanjuju administrativne barijere jer nije potrebno za svaki prijenos tražiti dozvolu.

Preduvjet za izdavanje globalne dozvole za prijenos i opće dozvole za prijenos je uspostavljen program unutarnje usklađenosti (PUU), kojim su utvrđena pravila postupanja i odgovornosti unutar tvrtke (imenovanje zaposlenika odgovornih za kontrolu prijenosa odnosno izvoza/uvoza, vođenje administrativne i transakcijske evidencije, obuka zaposlenika, obrada naloga u skladu sa PUU i dr.)

Zahtjev za verifikaciju programa unutarnje usklađenosti i Priručnik, tvrtka dostavlja Ministarstvu te ishoduje rješenje o uspostavljenom PUU temeljem čega stječe pravo na korištenje globalne i opće dozvole za prijenos.

1.3. BAZA PODATAKA

Kako bi Ministarstvo gospodarstva raspolagalo vjerodostojnim i točnim podacima o zatraženim, izdanim, odbijenim, realiziranim dozvolama, navedeni Zakon propisuje da su osobe, koje obavljaju djelatnost izvoza/uvoza, prijenosa navedenih roba i pružanja usluga, dužne u roku 15 dana od izvršenja posla izvijestiti Ministarstvo pisanim putem ili putem elektroničke pošte o izvršenom izvozu/uvozu, prijenosu te priložiti dokumentaciju temeljem koje je izvršen izvoz/uvoz, prijenos. Navedena dokumentacija mora sadržavati: obavijest o izvršenom prijenosu, presliku dozvole, presliku carinske deklaracije (u slučaju da je prijenosu obrambenog proizvoda prethodio njegov uvoz na teritorij Republike Hrvatske), serijske brojeve oružja, ostalu dokumentaciju ovisno o vrsti robe.

Korisnik dozvola za izvoz/uvoz, prijenos dužan je dva puta godišnje, do 15. srpnja tekuće godine i 15. siječnja iduće godine, dostaviti Ministarstvu pisanim putem ili putem elektroničke pošte kumulativni pregled o obavljenim izvozima/uvozima ili prijenosima.

Ministarstvo gospodarstva izdaje dozvole putem elektroničkog sustava za izdavanje dozvola TRACKER. Bitno je istaknuti, da sustav TRACKER služi kao baza podataka na temelju kojih je ovo Izvješće sačinjeno. U sustav se podaci unose od strane djelatnika Ministarstva gospodarstva, ali je bitno naglasiti da od 6. srpnja 2014. godine Ministarstvo financija - Carinska uprava više ne vodi podatke o prijenosu robe te se izvješće o prijenosu robe unutar Europske unije temelji samo na izvješćima o realizaciji dozvola koje stranke podnose Ministarstvu.

2. IZVJEŠĆE O IZDANIM DOZVOLAMA ZA IZVOZ/PRIJENOS ODNOSNO UVOZ/PRIJENOS

Sukladno odredbama članka 25. Zakona o nadzoru prometa robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava, Ministarstvo gospodarstva izradilo je Godišnje izvješće o izvozu i uvozu robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava za komercijalne svrhe za 2013. godinu. Sastavni dio navedenog Izvješća je i tabelarni pregled izvoza robe vojne namjene sačinjen prema metodologiji Europske Unije. Također, u prilogu

Izvešća nalazi se i Popis tvrtki upisanih u Očevidnik izvoznika i uvoznika robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava te u Očevidnik pružatelja usluga za robu vojne namjene, zaključno sa danom 31. prosinca 2013. godine.

Iz navedenog Izvešća razvidno je da je Ministarstvo gospodarstva, u 2013. godini, izdalo ukupno 779 dozvola, od čega 409 dozvola za izvoz/prijenos, 360 dozvola za uvoz/prijenos te 10 dozvole za pružanje usluga. Iz priloženih tabela razvidno je da se 236 dozvola odnose na izvoz/prijenos robe navedene u Popisu robe vojne namjene (Prilog 1.), 129 dozvola na uvoz/prijenos robe navedene u Popisu robe vojne namjene (Prilog 2.), 59 dozvola na izvoz/prijenos robe navedene u Popisu nevojnih ubojnih sredstava (Prilog 3.), 185 dozvola na uvoz/prijenos robe navedene u Popisu nevojnih ubojnih sredstava (Prilog 4.), 30 dozvola na privremeni izvoz/prijenos robe iz Popisa robe vojne namjene (Prilog 5.), 25 dozvola na uvoz/prijenos privremeno izvezene robe iz Popisa robe vojne namjene (Prilog 6.), 21 dozvola na privremeni uvoz/prijenos robe iz Popisa robe vojne namjene (Prilog 7.), 24 dozvole na izvoz/prijenos privremeno uvezene robe iz Popisa robe vojne namjene (Prilog 8.), 10 dozvola za pružanje usluga za robu iz Popisa robe vojne namjene (Prilog 9.) te 60 globalnih dozvola za izvoz robe iz kategorije ML13 Popisa robe vojne namjene u svrhu prezentacije na sajmovima i tenderima (Prilog 10.).

Temeljem mišljenja Povjerenstva Ministarstvo gospodarstva je odbilo ukupno 2 zahtjeva za izdavanje globalne dozvole za izvoz robe iz Popisa robe vojne namjene. Zahtjevi su odbijeni iz razloga što izvozi nisu bili u skladu s vanjskom i sigurnosnom politikom Republike Hrvatske.

Prikaz 2. Pregled ukupno izdanih dozvola u 2013. godini

	BROJ IZDANIH DOZVOLA U 2013.
Izvoz	409
Uvoz	360
Pružanje usluga	10
UKUPNO	779

Prikaz 3. Broj izdanih izvoznih i uvoznih dozvola prema kategorijama

	POPIS ROBE VOJNE NAMJENE	POPIS NEVOJNIH UBOJNIH SREDSTAVA
Izvoz/prijenos	236	59
Uvoz/prijenos	129	185

Prikaz 4. Broj izdanih dozvola za privremeni izvoz/uvoz i prijenos

	BROJ DOZVOLA	ODOBRENA VRIJEDNOST (EUR)
Privremeni izvoz/prijenos	54	2.156.458,40
Privremeni uvoz/prijenos	46	2.045.516,40

Usporedbom podataka iz 2013. s podacima iz 2012. godine, razvidno je da se ukupan broj izdanih dozvola povećao sa 667 na 779 izdanih dozvola. Bitno je istaknuti da se broj izvoznih dozvola povećao sa 319 na 409 izdanih izvoznih dozvola, što je 90 dozvola više u odnosu na prethodnu godinu, a broj uvoznih dozvola je povećan sa 344 na 360 dozvola, što je za 16 dozvola više u odnosu na 2012. godinu. Broj dozvola za pružanje usluga se povećao sa 4 na 10 izdanih dozvola.

3. IZVJEŠĆE O FINACIJSKOJ REALIZACIJI DOZVOLA IZDANIH U 2013.

U 2013. godini izdano je ukupno 236 dozvola za izvoz robe navedene u Popisu robe vojne namjene u vrijednosti 711.535.861,19 EUR-a od čega je u 2013. godini realizirano 85.865.613,25 EUR-a; 129 dozvola za uvoz robe navedene u Popisu robe vojne namjene u vrijednosti 11.815.312,35 EUR-a od čega je realizirano 2.044.257,01 EUR-a; 59 dozvola za izvoz robe navedene u Popisu nevojnih ubojnih sredstava u vrijednosti 34.992.043,52 EUR-a od čega su realizirana samo 1.790.167,34 EUR-a te 185 dozvola za uvoz robe navedene u Popisu nevojnih ubojnih sredstava u vrijednosti 59.419.265,79 EUR-a od čega su realizirana samo 5.748.287,83 EUR-a. Također je potrebno istaknuti da je odobreno 10 dozvola za pružanje usluga za robu iz Popisa robe vojne namjene u vrijednosti od 6.910.104,51 EUR-a od čega je realizirano 71.683,15 EUR-a.

U usporedbi sa 2012. godinom, kada je odobrena vrijednost izdanih dozvola za izvoz robe navedene u Popisu robe vojne namjene iznosila 238.421.237,11 EUR-a od čega je realizirano 51.490.913,12 EUR-a, u 2013. godini odobrena vrijednost iznosila je 711.535.861,19 EUR-a od čega je realizirano 85.865.613,25 EUR-a.

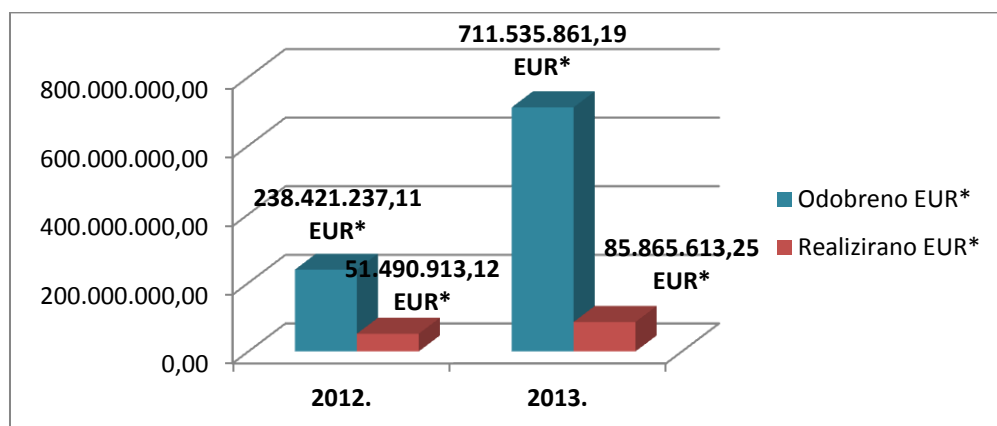
Navedeno, iskazano u postocima, daje značajan podatak: u 2013. godini je odobrena vrijednost izdanih dozvola za robu vojne namjene za 198,4% veća u odnosu na 2012. godinu, a iznos realiziranih vrijednosti je za 66,8% veći nego u 2012. godini. Isti ukazuje na pozitivan trend rasta izvoza robe vojne namjene u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu.

Ako realizaciji dozvola za izvoz robe s vojnom namjenom izdanih u 2013. godini u iznosu od 85.865.613,25 EUR-a dodamo realizaciju dozvola izdanih u 2012. a iskorištenih u 2013. godini u iznosu od 20.383.053,44 EUR dobit ćemo ukupno realiziranu vrijednost dozvola za izvoz robe s vojnom namjenom u 2013. godini u iznosu od 106.248.666,69 EUR.

Na isti način može se izračunati ukupna realizirana vrijednost dozvola za izvoz nevojnih ubojnih sredstava u 2013. godini, gdje ćemo realizaciji dozvola izdanih u 2013. godini od 1.790.167,34 EUR-a dodati realizirani iznos dozvola izdanih u 2012. od 431.068,38 EUR-a, što ukupno iznosi 2.221.235,72 EUR-a.

Prikaz 5. Usporedni prikaz izvoza robe iz Popisa robe vojne namjene za 2012 /2013

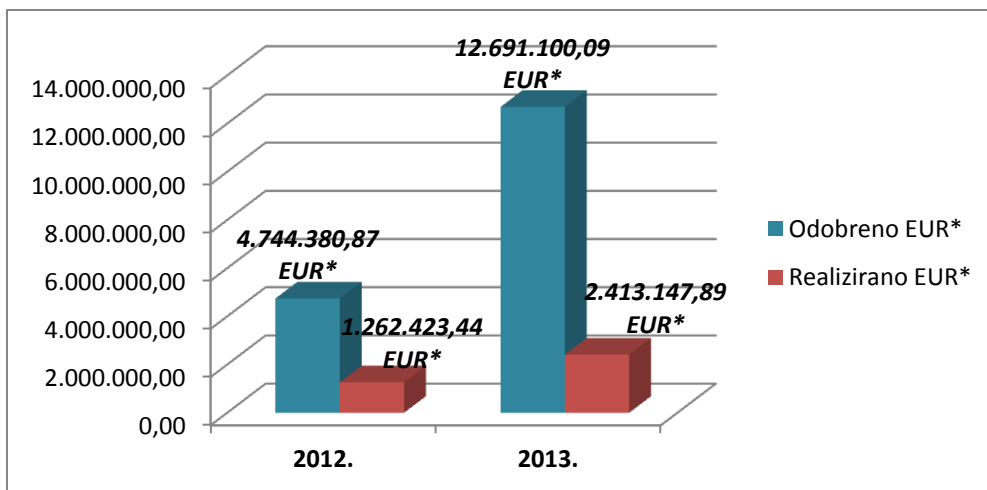
IZVOZ/PRIJENOS ROBE VOJNE NAMJENE	2012.	2013.
Odobreno EUR*	238.421.237,11	711.535.861,19
Realizirano EUR*	51.490.913,12	85.865.613,25

* Pretvaranje valute iz USD i KN u EUR izvršeno je prema srednjem tečaju Hrvatske Narodne banke na dan 31.12.2013.

Prikaz 6. Usporedni prikaz uvoza robe iz Popisa robe vojne namjene za 2012/2013

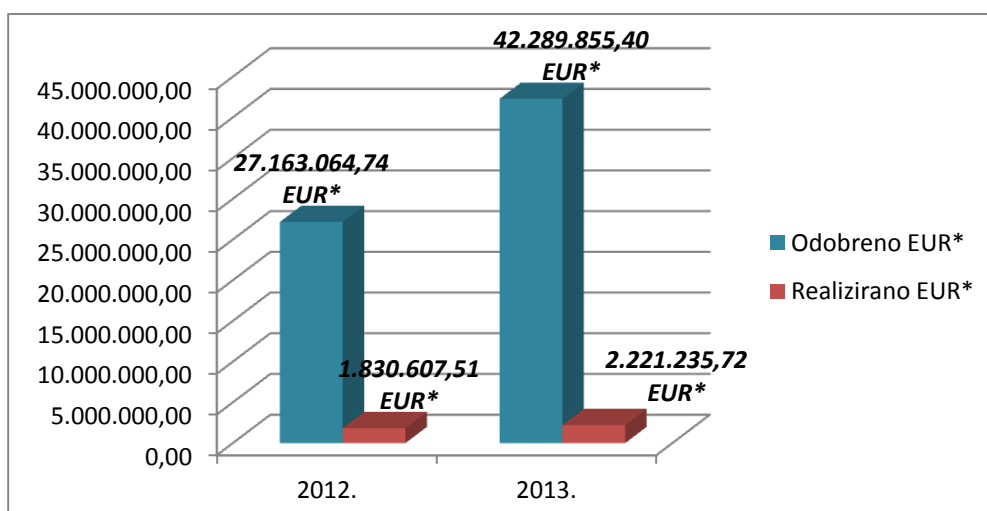
UVOZ/PRIJENOS ROBE VOJNE NAMJENE	2012.	2013.
Odobreno EUR*	4.744.380,87	12.691.100,09
Realizirano EUR*	1.262.423,44	2.413.147,89

* Pretvaranje valute iz USD i KN u EUR izvršeno je prema srednjem tečaju Hrvatske Narodne banke na dan 31.12.2013.

Prikaz 7. Usporedni prikaz izvoza robe iz Popisa nevojnih ubojnih sredstava za 2012/2013

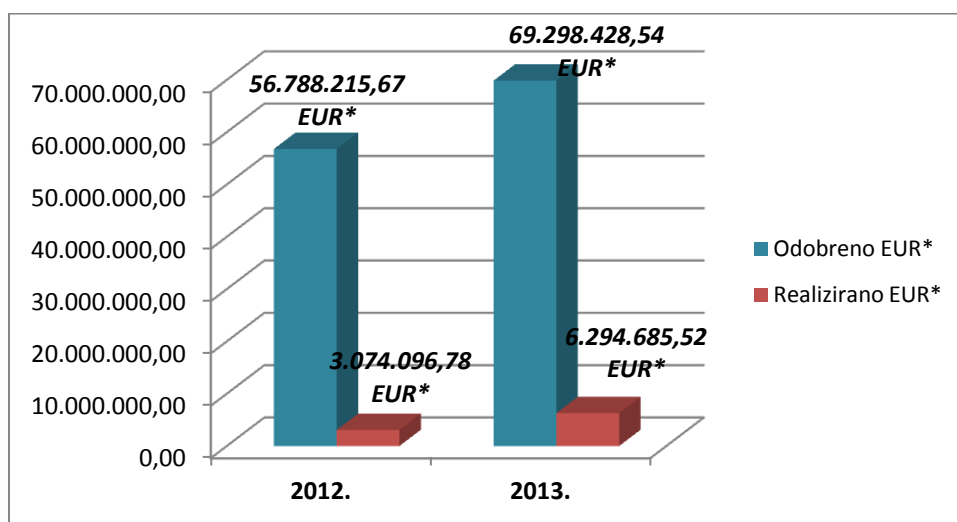
IZVOZ/PRIJENOS NEVOJNIH UBOJNIH SREDSTAVA	2012.	2013.
Odobreno EUR*	27.163.064,74	42.289.855,40
Realizirano EUR*	1.830.607,51	2.221.235,72

* Pretvaranje valute iz USD i KN u EUR izvršeno je prema srednjem tečaju Hrvatske Narodne banke na dan 31.12.2013.

Prikaz 8. Usporedni prikaz uvoza robe iz Popisa nevojnih ubojnih sredstava za 2012/2013

UVOZ NEVOJNIH UBOJNIH SREDSTAVA	2012.	2013.
Odobreno EUR*	56.788.215,67	69.298.428,54
Realizirano EUR*	3.074.096,78	6.294,685,52

* Pretvaranje valute iz USD i CHF u EUR izvršeno je prema srednjem tečaju Hrvatske Narodne banke na dan 31.12.2013.

4. ZAKLJUČAK

Ministarstvo gospodarstva izradilo je Godišnje izvješće o izvozu i uvozu robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava za komercijalne svrhe za 2013. godinu sukladno obvezi koja je propisana odredbom članka 25. stavka 2. Zakona o nadzoru prometa robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava (Narodne novine, broj 80/2013). Sukladno odredbama istog članka navedenog Zakona Ministarstvo gospodarstva u obvezi je izraditi predmetno Izvješće za prethodnu godinu i dostaviti ga Vladi Republike Hrvatske do konca travnja tekuće godine.

U 2013. godini održano je ukupno 27 sjednica Povjerenstva za davanje suglasnosti za izvoz i uvoz robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava, prijenos obrambenih proizvoda te pružanje usluga za robu vojne namjene.

Ministarstvo gospodarstva je u 2013. godini izdalo 409 izvoznih dozvola, 360 uvoznih te 10 dozvola za pružanje usluga.

Nadalje, temeljem mišljenja Povjerenstva Ministarstvo gospodarstva je odbilo ukupno 2 zahtjeva, koji su odbijeni iz razloga što izvozi nisu bili u skladu s vanjskom i sigurnosnom politikom Republike Hrvatske.

Izvješće za 2013. godinu ukazuje na pozitivne trendove izvoza robe vojne namjene u odnosu na 2012. godinu, pa je tako u 2013. godini odobrena vrijednost izdanih dozvola za robu vojne namjene za 198,4% veća u odnosu na 2012. godinu, a iznos realiziranih vrijednosti je za 66,8% veći nego u 2012. godini. Kod uvoza robe vojne namjene u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu odobrena vrijednost izdanih dozvola veća je za 167,5%, a realizirana vrijednost uvoza robe vojne namjene je za 91,2% veća nego u 2012. godini.

Također je važno napomenuti, da sustav TRACKER, pomoću kojeg Ministarstvo gospodarstva izdaje dozvole služi kao baza podataka na temelju kojih je ovo Izvješće sačinjeno. U sustav se podaci unose od strane djelatnika Ministarstva gospodarstva.

Ovo Izvješće je sačinjeno na temelju zajedničkog rada djelatnika Ministarstva gospodarstva i svih drugih tijela državne uprave koja sudjeluju u kontroli izvoza i uvoza robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava.

Cilj ovog Izvješća je na transparentan način informirati javnost o izvozu i uvozu robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstva te pružanja usluga o činjenicama od značaja na nacionalnu sigurnost, vanjsku politiku i gospodarske interese Republike Hrvatske.